

JÁNOSI ZOLTÁN

Szörényi Levente, a Kölcsey-émlék- plakett idei kitüntetettje

Laudáció a Kossuth-, és Erkel Ferenc-díjas előadóművész
és zeneszerző életművéről*

Tisztelt Püspök Úr, Apostoli Kormányzó Úr, állami és egyházi vezetők, Tisztelt ünneplők, a magyar kultúra éltetői és alakítói Magyarországon és a határokon túl! Tisztelt szatmárcsekeiek!

Egyik levelének tanúsága szerint volt olyan év, hogy Kölcsey Ferenc ki sem mozdult csekei házának udvaráról, hanem a parasztdal tónusát, hangütését gyakorolta. „Nehezebb stúdiómom az életemben nem vala” – fűzte hozzá a kor egyik legműveltebb embere. A magyar népköltészet hatalmas kihívást jelentett nemcsak Kölcseynek, hanem az őt követő nemzedékek láncolatának is. Petőfitől József Attilán át Nagy Lászlóig, Liszt Ferentől Bartókon, Kodályon át Kocsár Miklósig, Izsó Miklóstól Samu Gézáig s tovább is ösztönözte új és új alkotásokra a magyar művészetet.

Szörényi Levente a szabad világtól nyugaton vasfüggönnyel elzárt, körben diktatúráktól határolt, idegen hatalom csapataitól megszállt országban hajolt a magyar népdalhoz. A legázolt forradalmának fájalmától s a diktatúra szorításától dermedt országban emelte fel hangszeréhez és énekművészetéhez a szabadság egyik legtisztább őrét: a magyar népdalt. S vele ismét az identitás hangját ’56 elnémított fegyvereiről. Bartók és Kodály után a beat- és a rockzenébe sugározva át a népzene erejét. Bartók a hangversenytermekbe, Kodály az iskolákba, Szörényi Levente a helyét és küldetését kereső, de folytonosan torz eszméktől és politikai akaratoktól manipulált ifjúság szívébe, az utcákra, a terekre vezette vissza a népdalt. A Bajtala trió, az Illés, a Fonográf együttesek dalaival a kor milliókat megérintő zenei irányzataiban úgy szólaltatta meg a népdal hagyományát, hogy az egyszerre fejezett ki szabadságvágyat, lázadást, s hívta fel az ifjúságot az új zenei formákkal új életprogramok keresésére. Az ifjúsági klubokban, a koncerteken, a hanglemezek barázdáin zenéje az új önértelmezés esélyét kínálta fel a fiatal Magyarországnak.

Később az *István a király* című rockoperája s rockballádái s más munkái – a teljesebb magyar történelemértelmezés igényével – már a rendszerváltozást készítették elő. Lázadó

* Elhangzott 2018. január 21-én, a Magyar kultúra napjának alkalmából rendezett ünnepségen, a szatmárcsekei református templomban.

hangjegyei a kottákról, a színpadokról az éneklő szájakra és a változást akaró elmékbe jutva történelemformáló erőkké váltak. Több millió itthoni és határon túli magyar lelkébe és hitébe énekelve üzenték meg egy másik, a saját hagyományaiba és az európai kultúrába egyaránt kapaszkodó új Magyarország eszméjét. S ugyanez a történelemkutató erő jellemezte később már a szabad Magyarországon született alkotásait, s könyveit is (köztük az *Attila, az Isten kardja*, az *Árpád népe* című rockoperáit, a *Kiátkozott* című rockballadáját vagy a „Betemetett Magyar Múlt” sorozatában kiadott könyveit.) Miközben zeneszerzőként, színpadi szerzőként, filmszerepeivel, filmzenéivel, valamint személyes példájával is (többek között az *Ének a csodaszarvasról* című animációs film zenéjével, az *Elég volt* című kóruskantátájával, *A felkelő nap háza* című nemzetközi népzenei fesztivál motíválásával) nemzetársai sokaságát mozdította a népi kultúra mélyebb megismerésére s művészi közvetítésére.

Életművének teljesítménye alapján tisztelettel adom át Szörényi Levente, Erkel Ferenc-, Magyar Örökség-, Kossuth-és Príma-díjas zeneszerzőnek és énekművésznek és számos más kitüntetés birtokosának, így Budapest díszpolgárának itt, a magyar világ keleti szélén, de mégis a magyar Himnusz fővárosában, Kölcsey egykori templomában, a Kölcsey család címere előtt a Kölcsey nevet viselő és örökségét sugárzó plakettet. Eredményes és egészséges életet, s – Kölcsey, Petőfi, Arany, Bartók, Kodály, József Attila, Illyés Gyula, Weöres Sándor, Nagy László szellemét őrző és kiteljesítő – alkotóerőt kívánok Szörényi Levente művész úrnak. S mindezt azokkal a szavakkal is, ahogyan azt ő maga a *Végtelen úton* című 1986-os dalának szövegében jósolta:

A hitem, mit adtam, nem szűnik,
S megmarad talán.
A vágyam, mit adtam, elmúlik,
S másban él tovább.
A dal, amit adtam, létezik,
S ez éltet majd soká.

Dr. prof. Jánosi Zoltán, a Kölcsey Társaság elnöke (balról) átadja Szörényi Leventének az emlékplakettet